

Jaarverslag 2021

Commissie van Toezicht bij de Penitentiare Inrichting Middelburg, locatie Torentijd

Bezoekadres

Torentijdweg 1
4337 PE MIDDELBURG

Postadres

PI Middelburg
Postbus 8064
4330 EB MIDDELBURG
Telefoon: 088 072 29 00
E-mail: torentijd@dji.minjus.nl

Inhoud

1. De inrichting.....	3
De Commissie van Toezicht.....	3
Deskundigheidsbevordering.....	3
2. Activiteiten in het kader van de advies- en de toezichthoudende taak.....	5
Covid-19.....	5
Vergaderingen.....	5
Maandcommissariaat.....	6
3. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak.....	10
4. Activiteiten in het kader van de rechtsprekende taak.....	11
5. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen.....	14
6. Conclusies en aanbevelingen.....	14
Bijlage 1: Managementoverzicht 2021.....	15
Bijlage 2: Totaaloverzicht 2021.....	16

1. De inrichting

De Penitentiaire Inrichting Middelburg, locatie Torentijd (hierna ook: de inrichting) bestaat uit de volgende regimes: Huis van Bewaring, gevangenis, BBA en het Politiecellencomplex.

Het Politiecellencomplex valt niet onder het toezicht van deze commissie.

Aantal detentieplaatsen: 180 plaatsen voor mannelijke gedetineerden, verdeeld over 75 plaatsen bestemd voor Huis van Bewaring, 59 plaatsen voor gevangenis, 14 arrestantenplaatsen, 12 plaatsen EZV (extra zorgvoorziening, zowel bestemd voor Huis van Bewaring als gevangenis), 10 plaatsen op de BBA. Vanwege de coronamaatregelen konden 20 plaatsen in het Huis van Bewaring (meerpersoonscellen) niet worden gebruikt.

Met ingang van 1 mei 2021 is mw. mr. drs. B. Lourens gestart als plaatsvervangend vestigingsdirecteur van de Penitentiaire Inrichting Middelburg. Zij verving daarmee mw. drs. P. Weijman.

De Commissie van Toezicht

Zoals voorgeschreven in de Penitentiaire maatregel zijn in de commissie van toezicht een lid dat met rechtspraak is belast, een advocaat, een medicus en een deskundige uit de kring van maatschappelijk werk aanwezig. De overige leden zijn afkomstig uit diverse maatschappelijke disciplines.

De samenstelling van de commissie van toezicht voldoet aan de vereisten zoals gesteld in artikel 11 van de Penitentiaire maatregel. De samenstelling van de commissie was in het verslagjaar als volgt:

- Mevrouw mr. J.G. Cabboort (voorzitter)
- Mevrouw C.E. van Vemden (vice-voorzitter) (tot november 2021)
- De heer mr. J.F.I. Sinack
- De heer mr. J.A.J. van den Boom (tot en met 31 december 2021)
- Mevrouw Y.J. Bats
- Mevrouw mr. I. van der Hoeven
- De heer S.C.J. Labrujère
- De heer P. van Kampen (vanaf 26 april 2021)
- De heer A.A.M. van Houte

Binnen het secretariaat dat is verbonden aan de commissie hebben zich dit verslagjaar geen wijzigingen voorgedaan. De heer R. Ben Sellam, mevrouw S.A. Huwae en mevrouw A.E. Paulus zijn als secretarissen verbonden aan de commissie. Allen zijn als (senior) gerechtsjuristen werkzaam bij de rechtbank Zeeland – West-Brabant, locatie Middelburg.

De administratieve werkzaamheden ten behoeve van de commissie werden verricht door mevrouw G.M.A. de Keuning-Jongelings, mevrouw A.A.M. Mangroe, mevrouw M. Roest en mevrouw I.C. Willemsen, allen werkzaam bij voornoemde rechtbank.

Deskundigheidsbevordering

Door de maatregelen vanwege de uitbraak van het coronavirus hebben de leden en secretarissen weinig (online) externe cursussen, trainingen of studiedagen bijgewoond. Wel heeft Cabboort in april 2021 een online college gevolgd van het opleidingsinstituut van DJI over de Wet Straffen en Beschermen. Ook heeft zij op 8 juni 2021 online het voorzittersoverleg van de zuidelijke provincies bijgewoond.

Tijdens de vergaderingen (via beeldverbinding) is aandacht besteed aan bijzondere thema's en/of onderwerpen.

Zo is er tijdens de vergadering van 22 februari 2021 door A. Dellebeke, casemanager 'veiligheid', verteld over haar werkzaamheden binnen de inrichting. H. Wolterman heeft tijdens de vergadering van 22 maart 2021 uitleg gegeven over de nieuwe Wet Straffen en Beschermen in relatie tot de arbeid. In de vergadering van 26 april 2021 heeft M. Filius, sociaal psychiatrisch verpleegkundige, verteld over zijn functie en werkzaamheden als doorzorgfunctionaris bij DJI.

Verder is tijdens de vergaderingen relevante nieuwe wetgeving aan de orde gekomen. Zo is veelvuldig gesproken over de ontwikkelingen rondom en de gevolgen van de Veegwet en de Wet Straffen en Beschermen. Ook zijn de Nieuwsbrief van het Kenniscentrum en het (kwartaal)tijdschrift DJIzien regelmatig besproken.

Relevante uitspraken van de beklagcommissie en de jurisprudentie van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming zijn ook tijdens de vergaderingen aan bod gekomen.

2. Activiteiten in het kader van de advies- en de toezichthoudende taak Covid-19

Door de maatregelen vanwege het coronavirus in Nederland is het ook dit jaar voor de leden niet altijd mogelijk geweest om in de inrichting te komen. Contact met gedetineerden, personeel en directie heeft in de maanden januari, februari en maart via een beeldverbinding plaatsgevonden. Vanaf 22 maart 2021 zijn de beperkende maatregelen voor de maandcommissaris opgeheven.

Vergaderingen

De commissie van toezicht en de directie zijn in 2021 elf keer in vergadering bij elkaar gekomen. Deze vergaderingen vonden telkens plaats aansluitend aan de laatste beklagzitting van de maand. De voorzitter heeft de vergaderingen voorgezeten en de leden zijn hier veelal bij aanwezig geweest. Ook de directie was tijdens de vergaderingen vertegenwoordigd. Deze vergaderingen hebben de eerste helft van het jaar plaatsgevonden via Skype voor Bedrijven of Teams. In de maanden augustus tot en met november 2021 is in de inrichting vergaderd. In verband met een verscherping van de maatregelen is in december weer via beeldverbinding vergaderd.

De samenwerking met de directie verliep naar tevredenheid. Vanwege de coronamaatregelen heeft er – net als in 2020 – regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de directie en de voorzitter van de commissie van toezicht.

Van de vergaderingen zijn notulen opgemaakt en vastgesteld. Tot de vaste agendapunten van de vergaderingen van de commissie met de directie behoren onder meer:

- de opening
- verslaglegging van de vorige vergadering + actiepunten
- het overzicht van ingekomen klachten
- uitspraken van de beklagcommissie en de RSJ
- ingekomen stukken
- nieuwsbrief/ DJIzien
- mededelingen van de directie
- mededelingen van de commissie van toezicht
- de verslagen van de maandcommissaris
- rondvraag
- roosters
- sluiting

Tijdens de vergaderingen zijn onder meer onderstaande onderwerpen aan de orde gekomen.

Coronamaatregelen

Maandelijks is gesproken over de coronamaatregelen en de gevolgen hiervan voor de gedetineerden. De directie volgt de maatregelen van het hoofdkantoor. Vanaf maart 2021 is een begin gemaakt met het vaccineren van medewerkers en gedetineerden. In april 2021 is ook in de inrichting het coronavirus uitgebroken. De quarantaineperiode die hierop volgde is voor de gedetineerden een moeilijke tijd geweest. Er heeft een opstand plaatsgevonden van dertien gedetineerden. Zij eisten vers voedsel (geen magnetronmaaltijden) en de mogelijkheid om via Skype (extra) met familieleden te bellen.

Veegwet

Regelmatig is gesproken over de inwerkingtreding van de Veegwet (met ingang van 1 januari 2021), de veranderingen voor het beklagrecht en de betekenis hiervan voor de werkzaamheden van de maandcommissaris. Waar de maandcommissaris van deze commissie altijd al (informeel) bemiddelde naar aanleiding van de ingediende klachten, heeft dat nu een wettelijke basis gekregen. Hiervoor is

ook een nieuw grieven-/ klachtenformulier ontwikkeld en is gesproken over de wijze waarop de commissie dit zo praktisch mogelijk kan vormgeven.

Dagprogramma EZV

Zowel in het Huis van Bewaring (HvB) als in de reguliere gevangenis is een Extra Zorgvoorziening. Hiervoor wordt het basisprogramma gehanteerd. Nu deze gedetineerden geen plusprogramma kunnen volgen, worden zij hiervoor gecompenseerd. In het nieuwe dagprogramma zal rekening gehouden worden met deze ongelijkheid.

Winkel

Er gaat landelijk veel fout bij de levering van producten door de (landelijke) winkel en de terugbetalingen bij niet geleverde producten. Het hoofdkantoor heeft in augustus 2021 de winkel gewezen op zijn verantwoordelijkheden. De winkel heeft nu een termijn gekregen om beter te presteren. In de inrichting wordt hard gewerkt om de problemen met de winkel te inventariseren en op te lossen. Daarnaast zorgen de voortdurend wisselende prijzen voor verwarring en onbegrip bij de gedetineerden. De commissie heeft hierover met de inrichting en de gedetineerden nagedacht en vinger aan de pols gehouden.

Verweerschriften en beklagzittingen

De beklagprocedure is regelmatig onderwerp van gesprek tijdens de vergaderingen. Vanuit de directie zijn ook vragen gesteld over de klachten die buiten zitting niet-ontvankelijk worden verklaard. Vanuit de directie is de wens geuit dat voor die klaagschriften geen verweerschrift hoeft te worden geschreven.

Overig

Verder is er onder meer gesproken over de werving van nieuwe commissieleden, de afwezigheid van de casemanagers op de afdelingen en het personeelstekort in de inrichting.

Maandcommissariaat

De maandcommissarissen hebben weer wekelijks de inrichting bezocht. In de eerste paar maanden van het jaar werden gesprekken met de gedetineerden vooral via Skype gevoerd. Ook heeft de directie het voor de maandcommissaris mogelijk gemaakt om gedetineerden in een aparte ruimte te ontvangen waarin op afstand met elkaar kon worden gesproken. Vanaf juli 2021 kon de maandcommissaris weer vrij bewegen in de inrichting.

Naar aanleiding van de verzoekbriefjes en ingekomen klachten hebben de maandcommissarissen (via beeldverbinding) gesproken met gedetineerden en het personeel en zo nodig met de directie.

Indien uit de contacten met de gedetineerden bleek dat bepaalde onderwerpen een andere aanpak verdienen, heeft de commissie van toezicht de directie daarover tijdens de maandelijkse vergadering van advies gediend.

Vanuit de Gedeco is in mei 2021 aangegeven dat er voor de beklagzittingen (nog) geen behoefte was om die fysiek te laten plaatsvinden. Wel werd het op prijs gesteld dat de maandcommissaris weer fysiek in de inrichting aanwezig was.

In 2021 hebben 85 plaatsingen in een afzonderings- /strafcel plaatsgehad, waarvan 31 plaatsingen op basis van een disciplinaire straf en 54 plaatsingen op basis van een maatregel.

Aandachtsgebieden commissie van toezicht

De commissieleden hebben ieder verschillende aandachtsgebieden. Tijdens de maandcommissariaten wordt daaraan extra aandacht besteed en daarnaast zijn er binnen de inrichting vaste contactpersonen om de diverse onderwerpen mee te bespreken.

Ook het afgelopen jaar is veel aandacht besteed aan de coronamaatregelen op de diverse gebieden.

Daarnaast heeft er ook overleg plaatsgehad met het hoofd arbeid, het afdelingshoofd belast met de problematiek rondom de winkel, het afdelingshoofd van de BBA en de medische dienst. Vanuit de commissie van toezicht is een brief opgesteld voor de gedetineerden met daarin informatie over de Veegwet.

BBA/ KV

In het jaar 2021 is zo veel als mogelijk meegekeken met de werkwijze binnen de Nederhof, waar de BBA (voor 1 juli als pilot) en de Kleinschalige Voorziening (KVV) Middelburg gevestigd zijn. Een echt goede evaluatie is niet mogelijk gebleken. Enerzijds gooide COVID-19 behoorlijk wat roet in het eten, waardoor het bijwonen van overleggen met gedetineerden, senior casemanagers en mentoren niet mogelijk was en ook frequent contact met het afdelingshoofd werd bemoeilijkt. Anderzijds is het aantal gedetineerden dat doorstroomt naar de BBA nul.

In de BBA ontstonden onduidelijkheden op de gebieden van re-integratieverlof en de doelen in de D&R-plannen. Ook waren soms moeilijkheden in de overleggen tussen de collega's uit het gevangenisregime en het BBA-regime. De neuzen stonden nog niet allemaal dezelfde kant op en het was zoeken naar hoe om te gaan met de verschillende doelen (in het nieuwe D&R-plan).

De beschikbare financiële middelen lopen ook niet over. De trajectgesprekken worden niet altijd bijgewoond door een PIW-er omdat daar geen tijd voor ingeroosterd kan worden. Bovendien moeten ook de casemanagers, waar een krappe bezetting was, wennen aan de nieuwe manier van werken. Dat een deel van de casemanagers vanuit huis moet werken in verband met het risico op besmetting helpt daar ook niet bij. Positief is dat ervaren collega's meekijken bij het formuleren van de plannen en het rapporteren.

Punt van aandacht is ook de veroordeelde ontkennende gedetineerde. Voor een gedetineerde die ontkent dat hij het tenlastegelegde heeft gepleegd en (daarom) weigert mee te werken aan herstelgericht werken, screening en slachtofferbescherming is de kans groot dat hij niet zal promoveren naar een plusregime. Vervolgens komt hij dan ook niet in aanmerking voor een plaats in de BBA, terwijl hij mogelijk op andere gebieden wel gewenst gedrag laat zien. Dit leidt niet zelden tot onbegrip.

De inrichting heeft de commissie (pro)actief geïnformeerd over het beleidskader dat is opgesteld in het kader van de D&R-plannen en het re-integratieverlof. Ook is het advies van de RSJ van 27 oktober 2021 over terugplaatsing van gedetineerden vanuit de BBA naar de reguliere gevangenisafdeling met het afdelingshoofd besproken. De RSJ constateerde dat in gevallen dat vanwege overmacht of ziekte (langer dan 2 weken) geen arbeid kan worden verricht, gedetineerden worden teruggeplaatst naar een normaal beveiligde inrichting. Zo staat het ook omschreven in de huisregels. In Middelburg is sprake van maatwerk. Van het zonder meer terugplaatsen naar de normaal beveiligde inrichting is geen sprake.

In 2021 zijn goede ervaringen opgedaan met de pilot KVM. Het duurt vaak lang voordat zelfmelders een oproep ontvangen om zichzelf te melden voor de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf. In de tussentijd is het leven gewoon verder gegaan, is er een baan, de thuissituatie is (weer) stabiel. Om detentieschade te voorkomen is onder voorwaarden deelname aan het KVM mogelijk. Gedetineerden zitten dan met behoud van hun baan, huisvesting en inkomsten hun straf uit. Overdag gaan zij naar hun werk of volgen zij een opleiding, waarbij zij vanzelfsprekend wel hun tijd buiten de inrichting moeten verantwoorden en zij ieder moment gecontroleerd kunnen worden.

Huisregels/ klachtenformulieren

Het afgelopen jaar is er natuurlijk ook aandacht geweest voor het bemiddelen bij grieven. De commissie van toezicht is betrokken bij het opstellen van een nieuw 'grievensformulier' en heeft een brief opgesteld om de gedetineerden van deze mogelijkheid op de hoogte te stellen.

Aandachtsgebied Detentie- en Re-integratieplan (D&R)

Beschrijving

Het D&R-plan beschrijft het plan van de gedetineerde dat voorziet in het bereiken van een zo mogelijk delict vrije toekomst. De gedetineerde is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van het re-integratieplan. Van hem wordt een actieve houding verwacht en concrete acties om zijn doelen te behalen. Er is een link met werk en inkomen, financiën, regelzaken, aandacht voor het sociaal netwerk, geestelijke gezondheid, slachtoffer bewustheid en herstelgericht werk.

Er wordt stapsgewijs toegewerkt naar verlof dat aan re-integratie doelen gelinkt is en aan, indien mogelijk, detentiefasering. De casemanager is de regiehouder en coördineert de samenwerking met de ketenpartners binnen en buiten de instelling.

De ketenzorg wordt in de trajectgesprekken met de gedetineerde, mentor, casemanager voorbereid als ook opgevolgd en vastgesteld in een zes wekelijkse multidisciplinair (MDO) overleg. De besluitvorming over het D&R-plan wordt namens de directeur in het MDO vastgesteld.

Binnen twee weken na binnenkomst van de gedetineerde vindt een integrale intake plaats. Gestreefd wordt om binnen vier weken de concrete doelen en acties in het D&R-plan op te nemen.

Na vaststelling van het D&R plan is de gedetineerde verantwoordelijk voor de voortgang ervan, zo mogelijk met als einddoel re-integratie in de samenleving.

Nieuw is de veranderde rol van de piw-er als mentor. Hij heeft nu een belangrijke taak in de dagelijkse leefsituatie van de gedetineerde. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de gedetineerde. De mentor is verantwoordelijk voor bewaring en veiligheid, en tevens de begeleider van de gedetineerde. Hij voert daarbij motiverende gesprekken met de gedetineerde in de verschillende fasen van detentie; precontemplatie, contemplatie of de actieve veranderingsfase waarbij in de laatste fase actief op herstel gewerkt wordt. Hij heeft dus een spilfunctie in het primair D&R-proces. De mentor bouwt van meet af aan een professionele relatie op met de gedetineerde.

De mentor zou je spreekwoordelijk kunnen omschrijven als een duizendpoot, die van vele markten thuis moet zijn. Dit maakt zijn rol dan ook zeer gedifferentieerd en boeiend en vergt goede opleiding en begeleiding.

De casemanager werkt nauw samen met de mentor en is de regisseur en vraagbaak voor de gedetineerde. Voor de gedetineerde is de complexiteit van de rol van casemanager niet altijd even duidelijk. Het kost regelmatig veel tijd om over noodzakelijke informatie te kunnen beschikken, waardoor soms langer dan wenselijk geen duidelijkheid geboden kan worden aan de gedetineerde.

Nieuw is dat de casemanagers kantooruimte op de afdelingen ingenomen hebben, waarbij zij meer zichtbaar zijn voor de gedetineerde en er korte lijnen zijn.

Toezicht en observaties

Door de coronamaatregelen was het voor de leden beperkt mogelijk fysiek in de inrichting aanwezig te zijn. Alle vragen waren op vergaderingen en telefonisch wel bespreekbaar. De volgende punten op het gebied van het primaire proces vragen wel aandacht. Op de eerste plaats de personele bezetting, het tekort aan personeel en de vele personeelwisselingen onder de PIW-ers (lees: mentoren). Veel jonge mensen zijn erbij gekomen, waarbij deskundigheid verloren is gaan en langzaam weer tot ontwikkeling komt.

De veranderende rol van het mentoraat vraagt veel van de kennis, vaardigheden en tijd van de mentoren. Dit zijn factoren die een belangrijke rol spelen bij het primaire proces. Deze uitdagingen vragen voor het komende jaar wederom een actieve aanpak van de mentoren bij de begeleiding van

gedetineerden. Wel worden opleidingen aangeboden voor de mentoren om de kennis en vaardigheden te ontwikkelen, zodat begeleiding op maat en niveau geboden kan worden.

Opgemerkt wordt dat vanwege de veelzijdigheid van het takenpakket van een mentor, deze regelmatig in tijdnood komt. Hier wordt regelmatig aandacht voor gevraagd.

Een kracht in het primaire proces is dat de gedetineerde, de casemanager en de mentor nauw samenwerken, waarmee meer eenduidigheid in de doelen en minder ruis ontstaat. Nu er meer tijd vrij gemaakt is voor de mentoren liggen er kansen voor de mentor om de relatie met de gedetineerde te versterken en meer aandacht te besteden aan de gestelde doelen van gedetineerden.

Het ziektepercentage heeft regelmatig tot een magere bezetting geleid. Corona heeft hier ook een rol in gespeeld

Met betrekking tot de klachten van de gedetineerden is opvallend dat het vaak om communicatie en bejegening gaat. Gelet op de complexiteit van een PI instelling wordt opgemerkt dat de invloed van goede communicatie en bejegening vaker onderschat wordt. De kans dat er veel misverstanden blijven ontstaan, is en blijft vrij groot.

De complexiteit bij de uitvoering van de diverse rollen in de PI is zonder heel specifiek te worden groot en vraagt veel tijd en energie van de medewerkers. Het is de kracht en de dynamiek in samenwerking en het elkaar aanspreken waaronder het primair proces zich als een groeibriljant verder kan ontwikkelen.

Medische dienst

De arts uit de commissie heeft dit verslagjaar diverse gesprekken gevoerd met het hoofd van de medische dienst. Deze gesprekken waren vanwege de covidpandemie vooral telefonisch. Twee keer heeft de arts haar in de inrichting gesproken.

Daaruit blijkt dat de medische dienst de handen vol heeft gehad aan deze pandemie; er is adequaat gehandeld ten aanzien van de preventieve maatregelen in de P.I., maar ook voortvarend opgetreden ten tijde van de twee coviduitbraken in de P.I. Middelburg. Ook wordt actief ingezet op het implementeren van verbeterde en nieuw vervaardigde protocollen teneinde de deskundigheidsbevordering van het personeel consistent in gang te zetten en te houden.

Daarnaast worden jaarlijks de medische klachten besproken met het hoofd medische zorg; er lijkt sprake van een duidelijke kentering in het aantal klachten ten goede vergeleken met vorig jaar.

3. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak

Bemiddeling vindt binnen de commissie van toezicht vooral plaats door de maandcommissaris. Alle leden van de commissie van toezicht, op de beklagrechters na, zijn per toerbeurt als maandcommissaris opgetreden in het huis van bewaring en de gevangenis, één en ander volgens een jaarrooster. De maandcommissarissen hebben evenals in voorgaande jaren volgens voornoemd rooster in beginsel twee weken achter elkaar dienst. Zij hebben de inrichting wekelijks bezocht en de door de gedetineerden ingediende verzoekbriefjes en klachten afgehandeld dan wel doorgestuurd naar het secretariaat.

De werkwijze van de maandcommissaris is als volgt. De maandcommissaris ontvangt alle klachten en verzoekbriefjes rechtstreeks van de inrichting, die vervolgens met verzoeker/klager worden besproken. Afhankelijk van de aard van de klacht wordt gepoogd om voor de gedetineerde een oplossing te vinden. Daartoe wordt na overleg met de gedetineerde achtergrondinformatie ingewonnen en wordt met het betrokken afdelingshoofd of medewerker gekeken of er wellicht een andere oplossing denkbaar is. Die mogelijke oplossing wordt vanuit de inrichting of het maandcommissariaat aan de gedetineerde teruggeskoppeld hetzij vanuit de inrichting, hetzij van het maandcommissariaat. De maandcommissaris zorgt ervoor dat de klachten bij het secretariaat worden ingeleverd, hetzij door depot in de brievenbus van de rechtbank, hetzij bij aangetekende post.

De maandcommissaris heeft van zijn/ haar bevindingen steeds een kort verslag opgemaakt dat tijdens de eerstvolgende vergadering is besproken en dat in de e-SWF is geplaatst. Voor de verslaglegging heeft de maandcommissaris het hieronder weergegeven format gebruikt;

Verslag maandcommissaris week:

Naam MC:

Naam klager:
Afdeling + celnr.:
Korte beschrijving van de klacht:
Actiepunten voor directie:
Actiepunten voor secretariaat CvT:
Actiepunten voor MC volgende week:
Klacht ingetrokken na bemiddeling: Ja/ nee
Eerdere (samenhangende) klachten: <i>Indien klager eerdere klachten heeft ingediend die over hetzelfde onderwerp gaan, benoem je hieronder de klachtnummers van die klachten.</i>
1. 2.
Overige opmerkingen:

Als een gedetineerde na bemiddeling door de maandcommissaris zijn klacht wenst door te zetten, wordt dit in het verslag van de maandcommissaris vermeld.

Het secretariaat vraagt aan de hand van de gehandhaafde klachten een verweerschrift en de onderliggende stukken op bij de directie van de penitentiaire inrichting. Bijzondere of anderszins vermeldenswaardige grieven zijn in de maandelijkse vergaderingen van de commissie met de directie besproken.

4. Activiteiten in het kader van de rechtsprekende taak

De commissie heeft ervoor gekozen de beklagzaken meervoudig te behandelen. In het verslagjaar werd de beklagcommissie voorgezeten door één van de beklagrechters, te weten Sinack of Van den Boom. Aan de hand van een rooster waren bij toerbeurt twee andere commissieleden lid van de beklagcommissie. De beklagcommissie werd ondersteund door één van de secretarissen. Tijdens het verslagjaar was de vestgingsdirecteur of één van de plaatsvervangend vestigingsdirecteuren aanwezig bij de zittingen van de beklagcommissie.

De beginvoorraad op 1 januari 2021 was 191 klachten. In 2021 zijn in totaal 476 klachten ontvangen. Van de ontvangen klachten zijn er 11 doorgezonden, omdat de beklagcommissie niet het juiste orgaan was. In totaal zijn er in 2021 164 klachten door klager vóór of tijdens de zitting van de beklagcommissie ingetrokken, waarvan 80 na bemiddeling.

De zittingen van de beklagcommissie vonden in beginsel twee keer per maand op maandagmiddag plaats. Tijdens het verslagjaar hebben er 22 zittingen plaatsgevonden. Tot week 32 hebben de zittingen plaatsgevonden via een beeldverbinding met het programma Skype voor Bedrijven/ Teams. Deze beeldverbinding werd vanuit de rechtspraak verzorgd.

De commissie stelt vast dat gedetineerden in toenemende mate rechtsbijstand genieten tijdens een beklagzitting. Klagers en/of hun advocaat/gemachtigde hebben in 2021 telkens een ontvangstbevestiging van de klacht ontvangen met daarin tevens vermeld de datum waarop de beklagcommissie voornemens is de klacht mondeling (via beeldverbinding) te behandelen. De klachten worden gescand en digitaal naar de directie van de inrichting verzonden, met het verzoek binnen zeven dagen relevante stukken aan te leveren, zoals een verweerschrift, beslissingen en/ of rapportages. De klachten die zich daarvoor lenen, worden ter zitting mondeling afgedaan. In andere zaken is zo spoedig mogelijk na de zitting schriftelijk uitspraak gedaan. Daarnaast heeft de beklagcommissie ervoor gekozen een aantal klachten af te doen met toepassing van artikel 62 van de Penitentiaire beginselenwet (buiten zitting). In dat geval hebben de klagers (en hun gemachtigden) daarvan bericht ontvangen.

Cijfermatig overzicht 2021

De registratie van klachten bij het secretariaat van de commissie van toezicht vindt plaats in het landelijk Klaver-registratiesysteem.

Aantal ingekomen klachten	476 (2020:613) (2019:401)
Soort afdoening	
ingetrokken	79 (2020:98) (2019:66)
ingetrokken ter zitting	5 (2020:18) (2019:17)
ingetrokken na bemiddeling	80 (2020:48) (2019:37)
afdoening na rogatoir verzoek	21 (2020:7) (2019:9)
niet-ontvankelijk	142 (2020:145) (2019:74)
ongegrond	110 (2020:146) (2019:102)
(deels) gegrond	22 (2020:38) (2019:23)
overgedragen	11 (2020:7) (2019:17)
nog openstaand	193 (2020:106) (2019:86)

Als bijlage bij dit jaarverslag wordt een managementoverzicht van de afdoening van klachten uit het registratiesysteem Klaver gevoegd.

Hieronder is verder een overzicht te vinden van de ingediende klachten per onderwerp in 2020 in vergelijking met 2019.

Soort klachten	Aantal 2020	Aantal 2021
Activiteiten (arbeid)	15	16
Activiteiten (diversen)	49	13
Activiteiten (luchten)	24	18
Activiteiten (sport)	10	5
Behandeling	42	2
Bejegening	36	16
Bewegingsvrijheid	2	4
Compensatie	5	8
Contact buitenwereld (bellen)	26	17
Contact buitenwereld (bezoek)	25	29
Contact buitenwereld (media)	3	0
Contact buitenwereld (post)	8	7
Controle	5	4
Dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat (DBT)	1	1
Disciplinaire straf	62	50
Dienst terugkeer en vertrek	4	0
Eisen verblijfsruimte	10	5
Geweld	2	0
Informatie/procedure	22	55
ISD	2	0
Nog onbekend*	9	13
Ordemaatregel	16	18
Persoonlijke voorwerpen	22	31
Regime	93	41
Rekening courant/zak- en kleedgeld	15	15
Rogatoir verzoek	8	22
Schadeverhaal	3	1
Selectie/overplaatsing (extern)	5	5
Selectie/overplaatsing (intern)	5	15
Toezicht	1	0
Transport	1	0
Verlaten inrichting	15	12
Verzorging (diversen)	32	21
Verzorging (godsdiens/levensovertuiging)	4	5
Verzorging (medisch)	15	14
Verzorging (persoonlijk)	15	13
Totaal	613	476

* zaken waarvan het onderwerp nog niet bekend is, omdat de klacht is ingediend in een vreemde taal of omdat uit de klacht niet blijkt waarover nu precies geklaagd wordt.

De beklagcommissie stelt vast dat er in 2021 een afname van het aantal klachten is geweest ten opzichte van 2020.

Uit het overzicht blijkt verder dat er evenveel klachten zijn ingetrokken als in 2020. Ook telde de inrichting in 2021 een aantal 'veelklagers', waarvan de meesten eind 2021 met ontslag zijn dan wel zijn overgeplaatst. Sinds 2020 is de celcapaciteit voor het HvB uitgebreid. Deze verdere uitbreiding heeft in 2021 niet tot een verdere toename van het aantal klachten geleid.

Verder constateert de beklagcommissie dat steeds meer gedetineerden zich tijdens hun procedure laten bijstaan door een advocaat. Klachten worden daardoor uitgebreider juridisch onderbouwd, waardoor de behandeling vaak meer tijd kost. Ook wordt opgemerkt dat er relatief veel klachten over het contact met de buitenwereld zijn ontvangen. Dit komt mede door de coronamaatregelen die ten tijde van de klachten golden, waardoor bezoek niet mogelijk was. Tot slot wordt opgemerkt dat er meerdere klachten zijn ontvangen over fasering. Dat heeft te maken met de nieuwe wetgeving op dit gebied.

De beklagzittingen worden niet in overleg met de advocaten gepland, omdat dat de doorlooptijden niet ten goede komt. De advocaten wordt medegedeeld wanneer de klacht van hun cliënt wordt behandeld tijdens een beklagzitting en slechts in uitzonderlijke gevallen wordt uitstel verleend.

De hiervoor genoemde omstandigheden maken dat de be- en afhandeling van klachten veel tijd vergt van de beklagcommissie en het secretariaat. De (voorzitter van de) beklagcommissie en het secretariaat houden hierover regelmatig contact. In 2022 zal bezien worden of de zwaarte van klachten aanhoudt. Indien dat het geval is, zullen er wellicht meer beklagzittingen georganiseerd moeten worden dan in voorgaande jaren. Ook wordt er met de leidinggevende van het secretariaat besproken over uitbreiding van het secretariaat. De administratie is en wordt nog steeds uitgebreid.

In 2021 is er 34 keer beroep ingesteld bij de beroepscommissie van de RSJ tegen beslissingen van de beklagcommissie: 32 keer door de gedetineerde en twee keer door de directie. In zeventien gevallen was ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag nog geen uitspraak gedaan. In de overige gevallen waren de beroepen (deels) gegrond, ongegrond dan wel niet-ontvankelijk verklaard.

In 38 zaken zijn klagers rogatoir gehoord, omdat zij waren overgeplaatst. De voorzitter van de beklagcommissie heeft 21 keer gedetineerden rogatoir gehoord voor een andere commissie van toezicht. Regelmatig is gesproken over de (on)mogelijkheden om rogatoire verhoren digitaal te laten plaatsvinden.

Doorlooptijden

De commissie heeft ook in dit verslagjaar geconstateerd dat in een aantal klachten de wettelijke termijn van vier weken voor afhandeling van een klacht, welke termijn kan worden verlengd met vier weken, niet werd gehaald. De beklagcommissie streeft ernaar om binnen twee weken na de zitting uitspraak te doen, maar dit wordt in voorkomende gevallen niet gehaald.

De overschrijding had verschillende oorzaken, waarop de beklagcommissie meestal geen of weinig invloed kan uitoefenen, namelijk:

- de bemiddeling door de maandcommissaris;
- toename van het aantal klachten (mede door 'veelklagers') en beperkte zittingscapaciteit;
- overplaatsing van klager;
- complexiteit van de klacht; en
- beschikbaar aantal uren secretaris.

De doorlooptijden blijven de specifieke aandacht houden van de commissie van toezicht en worden regelmatig besproken. Verdere verbetering van de doorlooptijden wordt in 2022 nagestreefd.

5. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen

Helaas hebben wij in 2021 na een kort ziekbed afscheid moeten nemen van ons zeer gewaardeerde lid mevrouw C.E. Van Vemden.

6. Conclusies en aanbevelingen

Ook 2021 was weer een bijzonder jaar waarin veel flexibiliteit van alle betrokkenen bij de PI werd gevraagd. Niet alleen van het personeel van de inrichting, de directie en deze commissie, maar vooral ook van de gedetineerden. De commissie is van mening dat de gedetineerden de situatie goed hebben opgepakt. Ook de inrichting heeft met de (schaarse) middelen die voorhanden waren een situatie gecreëerd waarin de gedetineerden zo min mogelijk door de maatregelen werden getroffen.

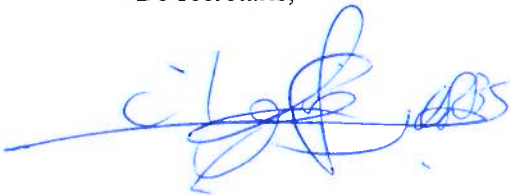
Het afgelopen jaar hebben wij geconstateerd dat veel klachten/ grieven/ verzoeken voortkwamen uit onbegrip. Maatregelen die 'zomaar' werden ingevoerd, een verschil in handelwijze bij PIW-ers, onzichtbaarheid van casemanagers en afdelingshoofden en gebrek aan informatie. Goede communicatie en een correcte bejegening is zeer waardevol. De commissie acht het van belang dat de inrichting daar (ook) in 2022 op inzet. De commissie adviseert in elk geval om de inzet van de casemanagers te optimaliseren en de afdelingshoofden weer terug te laten keren op de leefafdelingen.

Daarnaast is de commissie verheugd om te constateren dat de verweerschriften doorgaans tijdig worden aangeleverd en daar waar knelpunten worden ervaren in het proces dat open en constructief besproken wordt.

De commissie spreekt de hoop uit dat de inrichting in 2022 in een rustiger vaarwater geraakt zonder van overheidswege opgelegde beperkende maatregelen, zodat de focus nog meer kan komen te liggen op een constructieve en prettige samenwerking tussen alle betrokkenen.

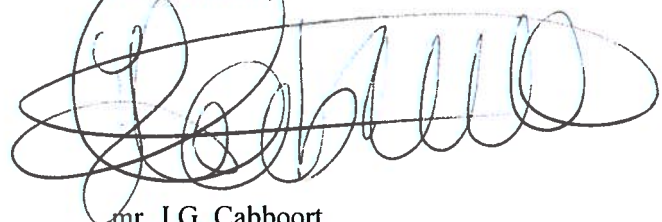
Dit jaarverslag is vastgesteld tijdens de commissievergadering 19 september 2022.

De secretaris,

R. Ben Sellam

De voorzitter,

mr. J.G. Cabboort

Bijlage 2: Totaaloverzicht 2021

Totaaloverzicht CvT Bureau Middelburg 01-01-2021 t/m 31-12-2021 - Beklagcommissie

Inrichting	Doorloop termijnen in dagen										Beslissingen												
	Totaal instroom	Instroom klachten	Instroom grieven	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom klachten	Uitstroom grieven	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	>60	Gegronde	Ongegronde	Deels gegronde	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan
Torennijid	476	470	6	1	474	469	5	57	46	21	20	11	319	21	110	1	11	142	79	80	5	21	4
Totaal	476	470	6	1	474	469	5	57	46	21	20	11	319	21	110	1	11	142	79	80	5	21	4